

Aluehallitus 12.09.2022 § 113

§ 113

Kehitysvammaisten erityisen vaativien palvelujen järjestäminen Uudellamaalla 1.1.2023 järjestämisvastuun siirron jälkeen ja liikkeenluovutuksen valmistelun aloittaminen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Hokkanen Timo

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1. valtuuttaa Eteva-kuntayhtymän käynnistämään omalta osaltaan esitetyn erityisen vaativien palvelujen kokonaisuuden liikkeenluovutusprosessin valmistelun HUS-yhtymälle yhteistoiminnassa HUS-kuntayhtymän, Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sekä Uudellamaalla toimivien erityishuoltopiirien kanssa. Valmistelun tavoitteena on selostusosassa kuvattujen kehitysvammaisten erityispalvelujen siirtäminen HUS-yhtymälle 1.1.2023 lukien ja

2. valtuuttaa HUS-kuntayhtymän hallituksen sopimaan liikkeenluovutuksen valmistelusta aiheutuvista tavanomaisista ja kohtuullisista kustannuksista, jotka peritään Uudenmaan hyvinvointialueilta ja Helsingin kaupungilta näiden asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Erityisen vaativat kehitysvammaisten palvelut Uudellamaalla

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksessa erityishuoltopiirien kuntayhtymät lakkaavat ja niiden toiminta siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Tällä hetkellä Suomi on jaettu 15 erityishuoltopiiriin, joiden alueet määrää valtioneuvosto. Uudellamaalla suomenkielisiä kehitysvammaisten erityishuollon palveluista vastaavat Eteva-kuntayhtymä, joka muodostaa Uudenmaan ja Etelä-Hämeen erityishuoltopiirin, ja Helsingin kaupunki, joka muodostaa oman erityishuoltopiirinsä. Ruotsinkielisistä kehitysvammaisten erityishuollon palveluista vastaa Kärkulla samkommun koko Uudellemaalle.

Uudistuksessa Eteva-kuntayhtymän toiminta jakautuu kuuden hyvinvointialueen toiminnaksi. Neljän Uudenmaan hyvinvointialueen lisäksi

toimintaa jakautuu Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueille. Helsingin kaupunki jatkaa omana kehitysvammapalvelujen järjestäjänä ja tuottajana.

Eteva-kuntayhtymän kehitysvammapsykiatrian yksiköt toimivat Keravalla, Lahdessa ja Hämeenlinnassa. Asiakaspaiikkoja on yksiköissä yhteensä 43 aikuisille ja 4 lapsille. Vakansseja on yhteensä 122. Kehitysvammapoliklinikalla Vantaalla on 10 vakanssia ja asiantuntijapalveluissa 44 vakanssia.

Yksiköt tuottavat erityisen vaativia ja pitkälle vietyä erikoistumista edellyttäviä kehitysvammahuollon ja terveydenhuollon palveluja koko Etevan alueella. Lääketieteellisten palvelujen osalta palvelutuotanto tapahtuu yhteistoiminnassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) kanssa ja Etevan ylilääkäri sekä kaikki kehitysvammapsykiatrien yksiköiden lääkärit ovat virkasuhteessa HUS-kuntayhtymään. Yksiköiden henkilöstö on pääsääntöisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Helsingin erityishuoltopiiri käyttää vaativimpien palvelujen osalta muun muassa Etevan palveluita. Helsingin erityishuoltopiirillä ei ole esimerkiksi omaa kehitysvammapsykiatrian yksikköä ja helsinkiläisten tahdosta riippumattomasti erityishuoltoa toteutetaan Etevan yksiköissä. Vaativimpien erityispalveluiden osalta Etevan toiminnan tosiasiallinen väestöpohja on 2,0 miljoonaa asukasta (Uudenmaan ja Etelä-Hämeen sekä Helsingin erityishuoltopiirit).

Palveluihin esitetyt muutokset

Uudellamaalla toimii viiden hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin, Etevan, Kärkullan, Uudenmaan yhteisen vammaisneuvoston ja HUS-kuntayhtymän yhteistyöhanke (KEPA Uusimaa), joka valmistelee kehitysvammaisten palvelujen uudelleenorganisointia ja järjestämistä Uudenmaan alueella sote-uudistuksen aiheuttamista muutoksista johtuen. Hankkeen ohjausryhmä on esittänyt sekä suomenkielisten että ruotsinkielisten erityispalveluiden osalta, että

1. HUS-yhtymä järjestää Helsingin kaupungille ja Uudenmaan hyvinvointialueille yhteisesti järjestettävät kehitysvammaisten terveydenhoidon hoidon porrastus -mallin 3-tason palvelut, kuten erityisosaamista vaativa kehitysvammapsykiatria, neurologia ja perinnöllisyyslääketiede.
2. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki järjestävät (pois lukien Itä-Uusimaa) hoidon porrastus -mallin mukaiset 1½-tason palvelut, kuten kehitysvammapoliklinikkapalvelut, autismiohjaus, fysio-, puhe-, toimintaterapia- ja psykologipalvelut.
3. HUS-yhtymä tukee ja täydentää Uudenmaan hyvinvointialueiden perustasolla toteutettavia kehitysvammaisten terveydenhoidon palveluita konsultaatio- ja arviointipalveluilla.

Alla olevassa taulukossa esitetään nykyinen ja suunniteltu palvelumalli 1.1.2023 alkaen. HUS-kuntayhtymä tuottaa jo nykyisin kaaviossa mainitut 2-tason palvelut.

	3-tason palvelut	jälkeen
ETEVA ja HUS (ETEVA tuottaa Helsingille) (Kärkulla tuottaa Varsinais-Suomessa)	Tertiääritaso = erikoissairaanhoidon erityistaso - Tertiääritasolle kuuluva erikoissairaanhoido, kuten ei-kehitysvammaisilla henkilöillä - Erityisosaamista vaativa kehitysvammapsykiatria - Erityisosaamista vaativa kehitysvammaisuuteen liittyvä neurologia - Kehitysvammaisten perinnöllisyyslääketiede	HUS (Kärkulla tuottaa Varsinais-Suomessa ja tätä ostetaan Kärkullalta)
Tällä hetkellä	2-tason palvelut	1.1.2023 jälkeen
HUS	Sekundaaritaso = erikoissairaanhoidon peruspalvelut - Erikoissairaanhoido, kuten ei-kehitysvammaisilla henkilöillä - Mukaan lukien kehitysvammaisten henkilöiden neurologia - Myös psykiatrinen erikoissairaanhoido, ellei vaadi selkeää erityisosaamista - Erityisjärjestelyjä (anestesiaa tms.) vaativat tutkimukset ja hoito - Anestesiaa vaativa suun terveydenhuolto	HUS
Tällä hetkellä	1,5-tason palvelut	1.1.2023 jälkeen
ETEVA, suuret kunnat,kunta-yhtymät (Uudellamaalla Kärkulla)	Perustason erityispalvelut = Keskitetysti järjestetyt (ja/tai suurten kaupunkien omat) kehitysvammaisten terveystpalvelut - Moniammatillisen vaativan kuntoutussuunnitelman laatiminen Kelan vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta varten - Kehitysvammaisuuden vuoksi tarvittavat arviot ja lausunnot - Kehitysvammaisille suunnatut erityispalvelut - Tarvittaessa asiantuntijana toimiminen rajoittamistoimenpiteitä varten tarvittavissa arvioissa - Kehitysvammalääketieteen konsultaatiot perustason palveluille	HUS & Hyvinvointi-alueet
Tällä hetkellä	1-tason palvelut	1.1.2023 jälkeen

Kunnat	Perustaso = Perusterveydenhuolto - Somaattinen hoito - Suun terveydenhuolto - Psykiatrinen perustason hoito - Muut tavanomaiset perustason avopalvelut - Rajoittamistoimenpiteitä varten tarvittavat lääkäri- ja psykologiarvot - Perustason kuntoutus ja sen suunnittelu	Hyvinvointi-alueet
---------------	---	---------------------------

Kepa Uusimaa -hankkeen ohjausryhmän esitys perustuu siihen, että kyseessä on jo tällä hetkellä sote-integroitu palvelukokonaisuus, joka olisi palveluiden jatkuvuuden ja henkilöstön pysyvyyden turvaamiseksi tärkeää säilyttää yhtenä kokonaisuutena. Keskitettäväksi esitetty vaativien erityispalvelujen palvelukokonaisuus muodostaa myös asiakkaan näkökulmasta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Jos kokonaisuus jakautuisi alueille, vaarantaisi se puolestaan erityisen vaativien palvelujen jatkuvuuden.

Tärkeintä on löytää sellainen ratkaisu, jossa Etevan vaativat palvelut säilyvät yhtenä kokonaisuutena, yksikön tuottamien palveluiden taso ei heikkene ja yksikössä oleva osaaminen eli henkilöstö kyetään säilyttämään. Tämänhetkisen käsityksen mukaan KEPA Uusimaa -hankkeen esittämä ja edellä kuvattu malli tiettyjen palveluiden tuottamisesta HUS-yhtymän toimesta täyttää parhaiten mainitut kriteerit.

Liikkeenluovutukseen liittyvät kysymykset

Eteva kuntayhtymän yhtymähallitus on käsitellyt kehitysvammaisten erityispalvelujen keskittämisen valmistelua kokouksessaan 28.2.2022 § 33 ja päättänyt esittää Kanta-Hämeen, Länsi-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Vantaa-Keravan ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueille, että edellä mainitut hyvinvointialueet valtuuttavat Eteva kuntayhtymän käynnistämään omalta osaltaan liitteessä esitetyn kokonaisuuden liikkeenluovutusprosessin HUS-yhtymälle. Perusteluina todetaan, että liikkeenluovutuksen toteutumisen varmistamiseksi 1.1.2023 mennessä, on valmistelutyö aloitettava välittömästi, koska hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän välisten järjestämissopimusten valmistuminen tulee kestäämään ajallisesti kauan. Edellä mainittu liikkeenluovutus poikkeaa voimaannpanolain pääsäännöstä ja hyvinvointialueen tulee osaltaan hyväksyä liikkeenluovutusprosessin valmistelutyön käynnistäminen. Lisäksi yhteistoimintamenettelyn aloittaminen Eteva kuntayhtymässä edellyttää, että asia on käsitelty ja hyväksytty hyvinvointialueiden osalta.

Liikkeenluovutus tarkoittaa, että toiminnallinen kokonaisuus käsittäen henkilöstön, tilat (vuokrasopimukset) ja laitteet siirtyvät työnantajalta toiselle henkilöstön palvelussuhteiden ehtojen pysyessä muuttumattomina. Muiden sopimusten osalta siirretään liikkeenluovutuksen kohteena olevan toimintayksikön yksikkökohtaiset sopimukset sekä osuus Eteva kuntayhtymän yhteisistä sopimuksista, mikäli se on palvelujen jatkuvuuden takaamiseksi välttämätöntä. Asiakkaiden osalta siirretään 31.12.2022 voimassa olevat asiakassopimukset. Liikkeenluovutuksessa ei siirretä HUS-yhtymään mitään omaisuutta, jolla on merkittävää arvoa. Liikkeenluovutuksen kohteena olevia toimintoja sijaitsee Länsi-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Vantaa-Keravan, Kanta-

Hämeen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueilla. Kanta- ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueiden aluehallitukset ovat 16.5.2022 ja 20.6.2022, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus on 16.8.2022 ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on 30.8.2022 kokouksissaan omalta osaltaan valtuuttaneet Eteva kuntayhtymän käynnistämään liikkeenluovutusprosessin HUS-yhtymälle. Liikkeenluovutuksen kohteena olevien Etevan vaativien palvelujen kokonaisuuden (kehitysvammapsykiatriset yksiköt, kehitysvammapoliklinikka ja asiantuntijapalvelut) on tarkoitus siirtyä HUS-yhtymälle 1.1.2023 alkaen.

Etevan palveluiden tietojärjestelmänä on tällä hetkellä TietoEvryn Lifecare-ohjelmisto. HUS-yhtymä käyttää Epic Systemsin asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apottia. Osana liikkeenluovutusta tulee ratkaista asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttö ja tietojen siirto.

Liikkeenluovutuksen valmistelusta aiheutuu kustannuksia. HUS-yhtymälle aiheutuvista tavanomaisista ja kohtuullisista liikkeenluovutuksen valmistelukustannuksista sovitaan erikseen HUS-yhtymän hallituksessa. HUS-yhtymän tulee seurata aiheutuvia kustannuksia kirjanpidossaan ja raportoida niistä Uudenmaan hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille.

Muodollisesti liikkeenluovutuspäätöksen tekee luovuttaja eli Etevan hallitus ja luovutuksen vastaanottaa HUS-kuntayhtymän hallitus saatuaan luovutukseen HUS-yhtymän hallituksen hyväksynnän voimaanpanolain 49 §:n 2 momentin mukaisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria